

Sammanfattning av årsrapporten för 2023

I Europeiska bankmyndighetens (EBA) årsrapport för 2023 presenteras myndighetens viktigaste resultat och aktiviteter för fullgörandet av sitt mandat och arbetsprogram under de senaste 12 månaderna. EBA:s framsteg presenteras mot bakgrund av den makroekonomiska och geopolitiska utvecklingen.

Rapporten belyser EBA:s uppdrag att bidra till stabiliteten och effektiviteten i det europeiska finansiella systemet genom enkel, konsekvent, transparent och rättvis reglering och genom tillsyn som gynnar alla EU-medborgare.

Slutförande av genomförandet av Basel 3 i EU

EBA offentliggjorde en färdplan för att vägleda genomförandet av Basel 3, i överensstämmelse med EU:s nya bankförordningar, kapitalkravsförordningen (CRR 3) och kapitalkravsdirektivet (CRD 6). EBA fokuserade på riktlinjer för rapportering, marknadsrisker och interna modeller. Viktiga arbetsområden var värdepapperisering, kapitalemissioner, likviditetsrisker, ränterisker och konvergens i tillsynen, med 140 nya mandat som förväntas under 2024 och därefter. Dessutom utarbetade EBA med regler för värdepappersföretag och utfärdade uppdateringar om säkerställda obligationer, kapitalbas, styrning och mångfald. Förstärkt granskning av tredjeländers marknadstillträde och ränterisker utanför handelslagret (IRRBB) förväntas under de kommande åren.

Genomförande av ett förstärkt EU-omfattande stresstest

Under 2023 genomförde EBA ett EU-omfattande stresstest och utökade urvalet till 70 banker i 16 länder, vilket täckte 75 procent av banktillgångarna i EU. Testet bedömde bankernas motståndskraft enligt referensscenarier och negativa scenarier, och innefattade tillsynsrelaterade uppgifter och ned-prognoser för nettointäkter från avgifter och provisioner. För första gången ingick detaljerade sektoriella uppgifter om kreditförluster för att utvärdera effekterna av ekonomiska osäkerheter. Resultaten visade att de europeiska bankerna förblir motståndskraftiga trots allvarlig recession, hög inflation, stigande räntor och ökande creditspreadar.

Dessutom genomförde EBA en ad hoc-analys av orealiserade obligationsförluster och noterade att bankerna i februari 2023 innehade 75 miljarder euro i orealiserade förluster på obligationer till upplupet anskaffningsvärde, vilket mildrades med 38 miljarder euro i säkringar. Dessa förluster ansågs vara hanterbara. EBA började även ta fram ett klimatriskscenario enligt 55 %-paketet för att utvärdera den finansiella sektorns motståndskraft och stöd för en övergång till låga koldioxidutsläpp under stress.

Ställa data till berörda parter förfogande

EBA har gått vidare med sin datastrategi, med fokus på att förbättra lagstadgad insamling, delning och analys av data genom plattformen för europeisk centraliserad infrastruktur för tillsynsuppgifter (Euclid). Detta möjliggjorde ett förbättrat dataflöde mellan berörda parter, vilket stärkte insynen, riskanalysen och efterlevnaden av regelverket. Strategin stödde också genomförandet av ett datanav inom pelare 3 och förberedde för 2023 års transparensbedömning, som gav över 1,2 miljoner datapunkter. Dessutom färdigställde EBA standarden för datapunktsmodellen (DPM 2.0) för att effektivisera rapporteringsprocesserna, minska kostnaderna och möjliggöra digital lagstadgad rapportering. EBA arbetade för att integrera ramar för tillsyns-, statistik- och resolutionsrapportering, dra nytta av tekniska innovationer för att minska rapporteringsbördan och efterlevnadskostnaderna och samtidigt främja regleringstekniska lösningar.

Genomförande av mandaten för digital finansiering och MiCA-/DORA-förordningarna

EBA gjorde framsteg i sitt arbete med förordningen om digital operativ motståndskraft för finanssektorn (DORA-förordningen) och förordningen om marknader för kryptotillgångar (MiCA-förordningen). DORA-förordningen, som trädde i kraft i januari 2025, syftar till att förbättra den digitala motståndskraften inom EU:s finanssektor. Tillsammans med andra europeiska tillsynsmyndigheter tog EBA initiativ till samråd och utarbetade strategier för hantering av risker inom informations- och kommunikationsteknik (IKT) och incidentrapportering. De förberedde sig också för att övervaka kritiska tredjepartsleverantörer av IKT-tjänster.

MiCA-förordningen, som trädde i kraft i juni 2023, reglerar kryptotillgångar. EBA inledde samråd om tekniska standarder för utgivare av tillgångsanknutna token och e-pengatoken, med fokus på styrning, stresstester och marknadstillträde. För att stödja industrins omställning offentliggjorde EBA riktlinjer, uppmuntrade tidig efterlevnad och utvecklade tillsynsramar. EBA övervakade också finansiella innovationer som kryptoteknik, artificiell intelligens och teknikjättar, och utarbetade samtidigt en utbildningsplan för tillsyn av digital finansiering genom EU:s akademi för tillsyn av digitaliseringen av finanssektorn.

Ökad kapacitet att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism i EU

Under 2023 stärkte EBA sin kapacitet att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism i hela EU. Myndigheten uppdaterade och utfärdade nya riktlinjer, med fokus på leverantörer av kryptotillgångstjänster och efterlevnad av restriktiva åtgärder. Hanteringen av frågor som riskminskning och tillgång till finansiella tjänster för sårbara grupper prioriterades också. EBA stödde riskhantering för penningtvätt och finansiering av terrorism och inrättade över 260 kollegier för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism för samordnad tillsyn.

Några viktiga initiativ var lanseringen av EBA:s centrala databas för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (EuReCA), en central databas för att spåra brister i fråga om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt en översyn av riktlinjerna för överföringar av medel och kryptotillgångar. EBA underlättade också övergången till den nya myndigheten för bekämpning

av penningtvätt genom att säkerställa ett smidigt överlämnande av ansvar och utforma den framtida ramen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism.

Genomförande av färdplanen för miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning

EBA utvecklade sin färdplan för miljö, samhällsansvar och bolagsstyrning (ESG), med fokus på att integrera ESG-risker i bankramverket för att stödja EU:s hållbara omställning. Viktiga åtgärder var att bedöma tillsynsbehandlingen av ESG-risker, offentliggöra en rapport om miljömässiga och sociala riskers roll och föreslå förbättringar för att påskynda deras integration. EBA utfärdade också riktlinjer för hantering av ESG-risker och arbetade med att förbättra transparensen genom indikatorer för huvudsakliga negativa konsekvenser. Den tog upp grön målning inom finanssektorn och gav råd om gröna lån och hypotekslån. EBA har dessutom analyserat ett klimatriskscenari (55 %-paketet) för att bedöma den finansiella sektorns motståndskraft mot klimatrelaterade risker.

Riskbedömning

EBA fortsatte att bedöma risker och sårbarheter inom EU:s banksektor, med fokus på utmaningar som den ryska invasionen av Ukraina, instabiliteten på finansmarknaderna, inflationen och stigande räntor. Trots dessa utmaningar förblev EU:s banksektor motståndskraftig, med hög kapitalisering (kärnprimärkapitalkvot på 16 procent) och stabil lönsamhet. Risker förknippade med stigande räntor, konjunkturavmattning och operativa risker såsom cyberhot kvarstår dock. EBA övervakade likviditet, in-teckning av tillgångar och finansieringsplaner och offentliggjorde viktiga resultat i rapporter såsom riskbedömningsrapporten, likviditetsstudier och ett färgdiagram över ränteriskhanteringen.

Återhämtning och resolution

Under 2023 förbättrade EBA ramen för återhämtning och resolution genom att utarbeta riktlinjer för genomförande av skuldnedskrivningsverktyg och testning av möjligheten till resolution. Myndigheten offentliggjorde slutliga riktlinjer för den övergripande återhämtningskapaciteten för att harmonisera återhämtningsplanerna. EBA övervakade också konvergens i resolutionsramen och resursuppbyggnad avseende minimikrav för kapitalbas och kvalificerade skulder för att förbättra krisberedskap och motståndskraft.

Betaltjänster

EBA arbetade för att öka effektiviteten, säkerheten och användbarheten av detaljhandelsbetalningar i hela EU. Ett viktigt resultat var en inbördes utvärdering av betalningsinstitutens auktorisation enligt det reviderade andra betaltjänstdirektivet, där man lyfte fram förbättringar av transparensen men även inkonsekvenser i lagstiftningen. EBA stödde Europeiska kommissionens utveckling av det tredje betaltjänstdirektivet och fortsatte att bedöma uppgifter om betalningsbedrägerier.

Skydd för konsumenter och insättare

Under 2023 utvecklade EBA konsument- och insättarskyddet genom att samordna anonyma kundbesöksundersökningar, ta fram riskindikatorer för detaljhandeln och offentliggöra

konsumentskyddsrapporter. Viktiga initiativ var bland annat ökad transparens inom kredittjänster och hantering av klagomål. EBA reviderade också insättningsgarantisystemen och analyserade ändringar av insättningsgarantin, vilket stärkte insättarskyddet och den finansiella stabiliteten.

Enhetlighet och oberoende i tillsynen

EBA medlade i en tvist mellan spanska och belgiska insättningsgarantisystem och införde gemensamma kriterier för europeiska tillsynsmyndigheter i fråga om oberoende tillsyn. Myndigheten genomförde också flera inbördes utvärderingar, med fokus på auktorisation, behandling av hypotekslåntagare och kvalificerade innehav, i syfte att förbättra tillsynspraxis och hantera framväxande risker inom olika sektorer.